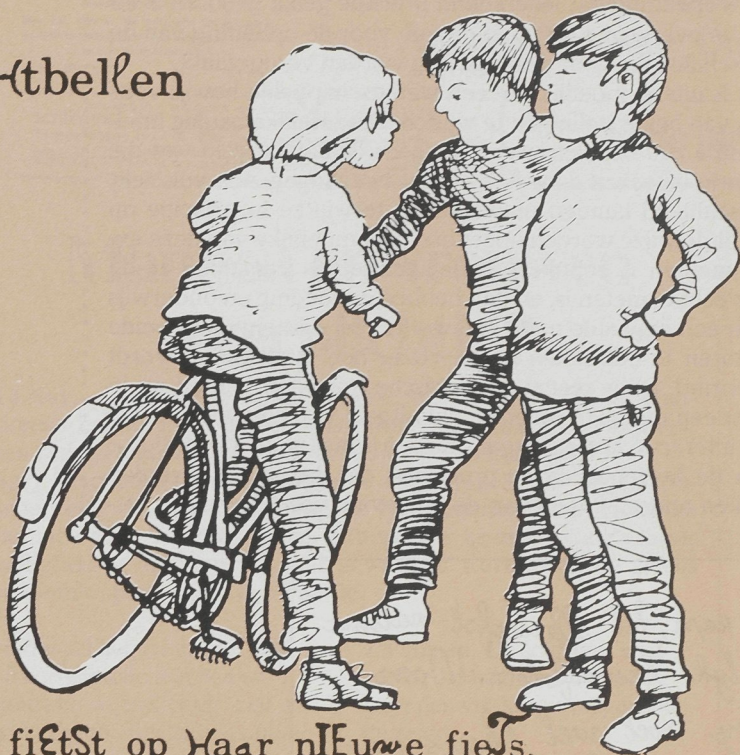

Behandeling van dyslexieën

Luc Ktbellen

NoOr fietSt op Haar nIeuwe fiets.
Opeens moet Noor rEmMen.
Voorde jonSens van de mElkboer.
De éfn hoUdt De Fiets tegen.
Wat is je rijbewijs? vRAagt dE aIder.

Voorbeeld van een perceptueel verward schrift, speciaal voor kinderen met met L-type dyslexie

Een pil tegen dyslexie heeft men nog niet uitgevonden, al worden met bepaalde medicijnen goede resultaten geboekt. De realiteit is echter dat een behandeling van dyslexie een langdurige aangelegenheid is waarbij het absoluut niet zeker is dat de 'ziekte' zal worden overwonnen. Dyslectische kinderen kwamen vroeger nogal eens terecht op scholen voor zwakbegaafden of werden door aparte leerkrachten begeleid. Met veel geduld konden door bijvoorbeeld logopedisten, aardige resultaten worden gehaald. Maar omdat eigenlijk nog te weinig bekend was over dyslexie (de in onbruik geraakte term 'woordblindheid' duidt al aan dat gedacht werd dat het één ziekte was) troffen de behandelingen niet altijd hun doel. Het onderscheid in L- en P-typen dyslectici voegt volgens prof.dr.D.J.Bakker wel het

een en ander toe aan de diagnose en behandeling. Bakker is verbonden aan zowel de vakgroep kinder en jeugdpsychologie van de VU als aan de researchafdeling van het Paedologisch Instituut. Met zijn collega mw.dr.J.M.Bouma verbonden aan zowel de vakgroep klinische psychologie als de vakgroep kinder- en jeugdpsychologie - heeft hij een onderzoek opgezet dat bedoeld is om het onderscheid tussen L- en P-typen in het veld verder te toetsen, en te onderzoeken of op die wijze een andere, betere behandeling mogelijk is. Het onderzoek - gesubsidieerd door Vrouwen VU-Hulp - wordt uitgevoerd door meer dan honderd remedial teachers. Allereerst wordt bepaald of een kind dyslectisch is, en zo ja, tot welk type het behoort. Inmiddels is al gebleken dat ruim zestig procent van de leerlingen die de remedial teachers in behandeling hebben, behoort tot het L- of P-type dyslexie. Behandeling geschiedt in deze onderzoeksfase alleen bij het L-type, het type dat snel maar onnauwkeurig leest. In de ontwikkeling van deze kinderen is de overgang van rechter naar linker hersenhelft eigenlijk te snel geschied, zodat het lijkt of deze is 'overgeslagen'. De behandeling zoekt prof.Bakker in het stimuleren van de rechter hersenhelft via neuropsychologische methoden. Een methode is de te lezen tekst op een zodanige wijze te presenteren dat een beroep wordt gedaan op de functies van de rechter hersenhelft, door een aantal letters in een afwijkend lettertype te drukken (zie tekening). De methode werkt als volgt. Het kind zit voor een zogenaamde tastkast en moet letters en woorden betasten met de vingers van de linkerhand. Het kind moet deze woorden lezen en hoort zichzelf via een koptelefoon op het linkeroor. Hoewel wat kostbaar, wordt soms ook een computer gebruikt. Het kind (L-type) zit dan voor het beeldscherm en is gedwongen de ogen te fixeren op een stip middenin het scherm. Op bepaalde momenten flitsen aan de linkerkant van scherm een of meerdere woorden. Het kind moet deze woorden hardop zeggen en hoort zichzelf via een koptelefoon op het linkeroor. De woorden die in het linker visuele veld worden waargenomen stimuleren vanwege de kruislingse relatie tussen wat binnen en wat buiten de hersenen gebeurt, de rechter hersenhelft.

Uit een vooronderzoek bleek dat een dergelijke methoden (die, andersom, ook voor P-typen gebruikt kunnen worden) goede resultaten sorteerden: de kinderen gingen minder snel en accurater lezen en spellen. Er zijn duidelijke aanwijzingen dat deze veranderingen in het lezen ook in de hersenen 'zichtbaar' zullen zijn. Ook dit type onderzoek toont dus aan dat veranderingen in de omgeving uiteindelijk ook veranderingen in de verrichtingen van de hersenen tot gevolg hebben.

en de visuele waarneming kan zich vertraagd ontwikkelen. Voorts komt dyslexie bij jongens ongeveer vier keer zo vaak voor als bij meisjes. Een verklaring hiervoor heeft men niet, of het moet zijn dat jongens een sterker ontwikkeld ruimtelijk inzicht hebben dan meisjes, terwijl bij de laatsten de taalkant beter gevormd is. Maar deze theorie is ook omstreden. Wel bestaat eensgezindheid over het feit dat dyslectici vaak zeer creatief begaafd zijn. Het gebrek aan taalgevoeligheid wordt dan als het ware gecompenseerd door een sterk ontwikkeld kunstzinnig gevoel. Onder dyslectici vindt men veel kunstenaars.

Uit een onderzoek van zo'n tien jaar geleden, verricht door dr.C.G.Kuipers aan de Technische Hogeschool te Delft, blijkt dat dyslectische studenten ook op late-

re leeftijd problemen met bijvoorbeeld het volgen van een studie hebben. In totaal werd het schriftelijk werk van 900 studenten die studeerden tussen de jaren 1960 en 1968 onderzocht. Van 91 van hen werd de diagnose dyslexie gesteld. Deze studenten begonnen hun studie in Delft met een gemiddeld even hoog examencijfer voor wiskunde als de controlegroep, die bestond uit niet-dyslectische studenten.

De slagingspercentages bij het propaedeuse-examen laten echter een geheel ander beeld zien: van de 'gewone' studenten slaagde ongeveer 70 procent, maar van de dyslectici slechts 40 procent. Ook het studietempo van de laatsten lag veel lager, terwijl onder dyslectici relatief meer uitvallers waren. Opvallend genoeg bleken studenten die de HTS hadden doorlopen voor zij de studie in Delft oppakten, veel be-